

Prædiken til første juledag 2023

Af Mette Høyer Dansøn

Salmer: 118 Julen har englelyd, G 3 Et julelys, G4 Da læner jeg mig ind til dig

-

G5 Ordet, 119 Julen har bragt velsignet bud, 125 Mit hjerte altid vanker

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes:

I begyndelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. Han var i begyndelsen hos Gud. Alt blev til ved ham, og uden ham blev intet til af det, som er. I ham var liv, og livet var menneskers lys. Og lyset skinner i mørket, og mørket greb det ikke. Der kom et menneske, udsendt af Gud, hans navn var Johannes. Han kom for at aflægge vidnesbyrd, han skulle vidne om lyset, for at alle skulle komme til tro ved ham. Selv var han ikke lyset, men han skulle vidne om lyset. Lyset, det sande lys, som oplyser ethvert menneske, var ved at komme til verden. Han var i verden, og verden var blevet til ved ham, og verden kendte ham ikke. Han kom til sit eget, og hans egne tog ikke imod ham. Men alle dem, der tog imod ham, gav han ret til at blive Guds børn, dem, der tror på hans navn; de er ikke født af blod, ikke af køds vilje, ikke af mands vilje, men af Gud. Og Ordet blev kød og tog bolig iblandt

os, og vi så hans herlighed, en herlighed, som den Enbårne har den fra Faderen, fuld af nåde og sandhed.

Johannesevangeliet 1,1-14

Vi lever i en synlig verden. Vi er synlige for hinanden og tingene er synlige for os. Mange ting afhænger af det vi ser. Der er instagram og der er Tinder, hvor en potentiel ny partner vælges til eller fra på udseende... Det synlige, det ydre fylder meget i vores verden. - Men samtidig lever vi også i en verden, der er bestemt af det usynlige. Nemlig en verden, der er bestemt af ordet, af sproget.

Vi ved alle, for det erfarer vi, at ord kan få verdener til at falde og til at opstå, både på det store plan og i det små.

De hadske beskeder i kommentarfeltet på Facebook kan have ødelæggende effekt på livslyst og virke. Og vi husker nok alle noget nogen har sagt til os som børn eller unge eller som voksne sagt til os af familiens børn og unge, som har gjort så ondt, at det ændrede en relation. Vi bærer alle på ødelæggende ord...

Men vi bærer også på de ord, der har bygget os op, som har skabt en kærlig relation, som har styrket os og båret os.

Vores forhold til hinanden er bestemt af ord. Vi kan give hinanden liv ved vores ord og vi kan slå hinanden ned med vores ord.

Ordet er det ypperligste og det farligste våben der findes, for det vender aldrig tilbage, når det én gang er udtalt.

I den forstand skaber vi verdener og sammenhænge for hinanden ved ordet, både gode og onde verdener og sammenhænge.

At det er sådan, kan vi se af de konsekvenser som ordet medførte i den synlige konkrete verden. Der var ord der blev talt til os, som fik os til at reagere og til at handle. I den forstand er den synlige og den usynlige verden vævet tæt sammen. Og dog adskilte.

I aften, juleaften, hørte vi Lukas' fortælling om barnet i Betlehem. Lukas' beretning er en rolig fremadskridende og meget både sanselig og synlig fortælling, hvor Ordet, sproget, tolker det, der er sket. Ordet giver det skete himmelsk og evig betydning.

Anderledes med evangelisten Johannes' juleevangelium, der er et forsøg på at sprænge grænsen for det menneskelige ords magt og beskrive det ufattelige; Gud, evighed og inkarnation: "Ordet blev kød og tog bolig blandt os."

Ordet Inkarnation har ordet kød i sig... vi kender retten chili con carne, som betyder chili med kød – og vi kan høre samme ord for kød i inkarnation.

Ordet tog kød – Da Jesus blev født i en stald i Betlehem, da tog det Ord, der skabte himlen og jorden kød – og blev et lille menneskebarn.

Johannes begynder ikke med fødslen, han begynder i evigheden hos Gud, der hvor det hele begynder og ender. For med Johannes er det sådan, at når han skal fortælle om Jesu liv og virke, er det altid en fortælling set igennem påskemorgens lys. Og derfor kan han ikke begynde i den synlige og timelige verden, som vi kender og bebor, men må begynde med det som var, er og kommer. Må begynde med det som omslutter og er ophav til alt det vi kender. Guds evighed. Ifølge Johannes er evigheden det eneste perspektiv, som forholdet mellem Jesus og hans far kan ses i.

Højt i himlene begynder det altså, med Guds skaberord. Vi har her i Det Nye testamente en skabelsesberetning – for det Ord som på skabelsens morgen skabte, hvad det nævnte og blev til lys og liv for os i verden, er det lys, som også kom som barnet. ... I Jesus... Lyset er omgivet af mørket, men det er evigt og absolut adskilt fra mørket, og kan derfor aldrig opsluges af mørket.

"Og lyset skinner i mørket, og mørket greb det ikke."

I det lys, i det liv, i den evighed blev verden skabt af Gud. I den verden satte han sine mennesker, i en verden, hvor der ikke var afstand imellem det, der blev sagt og det, der blev gjort.

Men menneskets syndefald har gjort, at lyset sommetider føles fortrængt. Også her efter den anden skabelse, hvor Ordet tog kød og Jesus blev født og tog verden til sig som nyskabt og ny-frelst gennem korset i påsken.

Johannes lader Johannes Døberen markere overgangen mellem himmel og jord, han er den, der vidner om det, der skal ske, men selv er han ikke det ny.

Når vi som mennesker synes at Gud er tavs, så skal vi tænke på, at Guds Ord var hos os i kød og blod og med et bankende hjerte i Jesus Kristus. Og Jesus var ikke tavs, han talte og det han sagde, det er blevet skrevet ned og overleveret til os i Bibelen. Vi har Guds ord at dele med hinanden.

Gud lod i Jesus sin tavshed afløse af tale.

"Ordet blev kød og tog bolig iblandt os."

Det er Johannes' juleevangelium til hele den faldne jord.

Gud talte til os igen og talte til os gennem det, som er os mest fortroligt, et andet menneske, Jesus Kristus.

Dermed siger Johannes også til os, at adskilt fra Jesus Kristus er Gud utilgængelig og ubegribelig for os.

Med Jesu liv, død og opstandelse tilkendegav Gud sin vilje og sin mening: at han elsker sin verden og os i den.

"Han kom til sit eget, og hans egne tog ikke imod ham." Det gjorde de ikke dengang, og vi gør det heller ikke i dag. Verden afviser det, som kom til den fra Gud.

Men alligevel bliver han her, skønt korsfæstet af den verden, som ikke ville vide af ham. Ordet og lyset trænger ind i vores sprækker, som er kommet af at leve et uperfekt liv... Vi er krakeleret, men i de små spækker, hvor det gør ondt, der trænger Ordet ind og trøster og løfter og heler det brudte...

For da Gud skabte lys denne anden gang, var det sit evige lys han lod tænde i mørkets og dødens verden.

Det lys, om hvilket det i begyndelsen hed: "Og lyset skinner i mørket, og mørket greb det ikke."

Og da Jesus steg til himmels Kristi himmelfartsdag, så efterlod han os ikke uden ord eller uden lys, - men kom igen som ånd, til at støtte fællesskabet og være med os i hvert eneste åndedræt.

Vi lever stadig i den synlige verden, men også i den usynlige verden, Ordets verden. Vi lever i en åndelig verden, det er det vi har i vores tid – en verden, der er båret af de overleverede ord og den Ånd, som støtter op om os. Gudsordets verden er også vores verden. Guds ånd er tilgængelig og her.

Ånden gør, at vi kan høre Ordet, leve på det og ud af det.

Vi har en himmelsk hjælp til at træde ud af mørket og ind i lyset.

For "lyset skinner i mørket og mørket greb det ikke."

Det er Johannes' juleevangelium.

Ord kan skabe hvad de siger. Så derfor skal vi være varsomme med brugen af vores ord. Vi kan bygge hinanden op eller nedbryde hinanden. Lad os vælge det åndfulde, det gode, det lyse, det som blev genskabt til os i Jesus Kristus julenat.

Glædelig jul

Amen